

TEMA D'INTERÈS: CÀNCER

De manera normal, les cèl·lules del nostre organisme creixen, envelleixen, moren i són reemplaçades per altres de noves.

Pot ser que aquest cicle de creixement i mort de les cèl·lules es vegi afectat per mutacions en els gens que regulen el creixement i la divisió cel·lular. En aquest cas les cèl·lules no moren, es continuen dividint i el cos en té un excés, que acaba formant una massa, un tumor.

El tumor que es forma pot ser:

- Benigne – en aquest cas no és càncer, les cèl·lules no envaeixen altres parts del cos, i es pot treure
- Maligne – en aquest cas sí que és càncer, les cèl·lules poden envair altres parts de l'organisme, mitjançant el que es coneix com a metàstasi. Es pot originar en qualsevol òrgan o teixit de l'organisme.

El càncer rep el nom del lloc on comença. En cas que hi hagi metàstasi, el nou tumor té el mateix tipus de cèl·lules que el tumor inicial. Si hi ha càncer de mama que produeix metàstasi al pulmó, no es parlaria de càncer de pulmó, sinó de càncer de mama amb metàstasi al pulmó.

Hi ha molts **tipus de càncer**, que es classifiquen segons el lloc on s'origina.

- *Carcinoma* – s'inicia a la pell o teixits que envolten teixits interns
- *Sarcoma* – comença als ossos, cartílags, greix, músculs, vasos sanguinis
- *Leucèmia* – s'inicia en la medul·la òssia, generant cèl·lules anormals que entren a la sang
- *Limfoma i mieloma* – s'inicien en cèl·lules del sistema immunitari
- *Del sistema nerviós central* – comença en els teixits del cervell i medul·la espinal

Tractament del càncer

Hi ha diferents teràpies que es poden fer servir per tractar el càncer, triar-ne una o una altra depèn de diversos factors: tipus i localització del tumor, extensió de la malaltia i característiques de la persona. Sempre s'ha de fer una valoració individual de cada cas.

Els tractaments poden incloure:

Cirurgia

Es pot fer servir per identificar quin tipus de càncer és.

La cirurgia també pot ser útil per veure si el càncer s'ha disseminat, i en cas que no ho hagi fet, es pot eliminar.

També pot servir per reduir la mida del tumor, i per eliminar lesions precanceroses.

Radioteràpia

Aquesta tècnica consisteix en fer servir raigs d'alta energia per destruir o interferir en el creixement de les cèl·lules tumorals d'una zona específica. Serveix per alguns tipus de càncer, no tots.

Es pot fer servir com a tractament únic o combinat amb altres teràpies: per reduir el tumor abans de la cirurgia o per destruir cèl·lules que puguin quedar després de la cirurgia.

Quimioteràpia

Amb aquest tractament l'objectiu és destruir les cèl·lules canceroses. Com que els medicaments es distribueixen per tot l'organisme a través de la sang, també s'afecten cèl·lules sanes, cosa que provoca efectes secundaris. Aquests efectes secundaris no se sap quins seran fins que es comença el tractament, ja que depenen de la dosi, durada i característiques de cada persona.

Teràpies biològiques

Aquestes teràpies ajuden el sistema immunològic a lluitar contra el càncer, i només actuen sobre les cèl·lules malignes, cosa que implica menys efectes secundaris que altres tractaments. Aquest tractament es pot fer amb:

- *anticossos monoclonals* – ataquen la proteïna que genera el creixement de les cèl·lules canceroses
- *vacunes* – en el càncer les vacunes s'estan experimentant. El que es vol fer és ensenyar a les defenses de l'organisme a identificar les cèl·lules malignes i atacar-les

Prevenció

En el cas del càncer la prevenció consisteix en disminuir o eliminar l'exposició als riscos que es relacionen amb al desenvolupament d'algun tipus de càncer. Se sap que la majoria de càncers estan relacionats amb l'estil de vida, és a dir, amb els factors que es poden modificar, com el tabac, alcohol, exposició solar, dieta o activitat física.

Hi ha altres factors relacionats que són no modificables: l'edat i la genètica.

Els factors de risc poden augmentar les possibilitats de patir càncer, tot i que no impliquen que s'hagi de sofrir. No se sap per què hi ha persones que en desenvolupen i altres que no.

Els farmacèutics tenim un paper fonamental en la **promoció d'hàbits saludables**:

- Evitar el consum de tabac i alcohol.
- Promoure una alimentació equilibrada i rica en fruites i verdures.
- Recomanar activitat física regular.
- Informar sobre la protecció solar adequada.

A més, és important recordar les campanyes de cribratge (mamografies, colonoscòpies) que permeten detectar el càncer en fases inicials, quan el tractament és més efectiu.